

רע"פ 3714/15 - מרב מלר נ' מדינת ישראל

רע"פ 3714/15 - מרב מלר נ' מדינת ישראל עליון

רע"פ 3714/15

מרב מלר

נגד

מדינת ישראל

בית המשפט העליון

[08.06.2015]

כבוד השופט א' שהם

בשם המבקשת - עו"ד אילון אורן

בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי מרכז- לוד, מיום 29.4.2015, בעפ"ת 3523-07-14, שניתן על-

ידי כב' השופטים מ' פינקלשטיין - סג"נ; ש' בורנשטיין; ו-מ' ברק נבו

החלטה

1. לפניי בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי מרכז-לוד (כב' השופטים: מ' פינקלשטיין - סג"נ; ש' בורנשטיין; מ' ברק נבו), בעפ"ת 3523-07-14, מיום 29.4.2015, בגדרו התקבל בחלקו ערעורה של המבקשת על פסק דינו של בית משפט השלום לתעבורה בפתח תקווה (כב' השופטת מ' כהן) (להלן: בית המשפט לתעבורה), בגמ"ר 1881-07-11, מיום 22.5.2014.

רקע והליכים קודמים

2. מעובדות כתב האישום שהוגש נגד המבקשת עולה, כי ביום 16.4.2011, בשעה 06:35, או בסמוך לכך, נהגה המבקשת ברכב מסוג יונדאי, בכביש מספר 40 לכיוון דרום. נטען, כי המבקשת נהגה אותה עת, על אף שלא ישנה מיום האתמול, בשעה 11:00 לערך, ולאחר שעבדה במשך כל הלילה שקדם לנסיעה. באותה עת, רכב גיא תמרי ז"ל (להלן: המנוח) על אופניו בכיוון נסיעת המבקשת ובצמוד לפס ההפרדה הצהוב בשול הימני. כנטען בכתב האישום, המבקשת לא הבחינה במנוח, ופגעה בו עם החזית הקדמית ימנית של רכבה, "כשהיא נוסעת בסמוך לפס ההפרדה הצהוב של השול הימני, ובמהירות של לא פחות מ-90 קמ"ש". כתוצאה מכך, הועף המנוח באוויר, פגע במכסה מנוע הרכב, בשמשת הרכב ובגג הרכב, ומשם הוטל על הכביש. בעקבות התאונה, כך עולה מכתב האישום, נגרמו למנוח "נזקים רב מערכתיים בגופו כולל שברים בגפיים וחבלת ראש שכתוצאה מהם נפטר במקום התאונה". עוד נטען, כי המבקשת המשיכה בנסיעה חרף פגיעתה במנוח, איבדה שליטה ברכבה והתנגשה במעקה הבטיחות, עד לעצירתה במרחק של כ-180 מטרים ממקום התאונה. לטענת המאשימה, במעשים אלו גרמה המבקשת ברשלנות למותו של המנוח. כתב האישום ייחס, אפוא, למבקשת עבירה של גרימת מוות בנהיגה רשלנית, לפי סעיף 64 לפקודת התעבורה [נוסח חדש] (להלן: פקודת התעבורה).

3. לאחר משפט הוכחות, הרשיע בית המשפט לתעבורה את המבקשת במיוחס לה בכתב האישום. בפתח דבריו, הדגיש בית המשפט לתעבורה, כי גדר המחלוקת נעוץ בשאלה "האם המנוח נפגע כאשר הוא נסע בנתיב הימני ללא סטייה בקו ישר עם הכביש [...] או שמא המנוח נסע על השול, סטה בפתאומיות לתוך הכביש, הצליח להתיישר [והמבקשת] פגעה בו מבלי שיכלה למנוע את התאונה". לאחר ששלל, בזו אחר זו, את טענות ההגנה שהעלתה המבקשת בשאלה שבמחלוקת, קבע בית המשפט לתעבורה, כי לא הובאו בפניו כל ראיה או ממצא, המוכיחים כי המנוח סטה לכביש, עובר לרגע התאונה. בהמשך, ובהתייחס לחובת זהירותה של המבקשת, ציין בית המשפט לתעבורה, כי "נסיעת רוכב אופנים בכביש, בין אם בשולי הדרך ובין אם בנתיב הנסיעה, מחייבת נהג רכב בחובת זהירות כלפיו". על יסוד חובה זו, כך קבע בית המשפט לתעבורה, היה על המבקשת להתאים את נסיעתה לתנאי הדרך, להאט, ולהתרחק מקו נסיעת המנוח.

4. בגזר דינו, ולאחר שבחן את מדיניות הענישה המקובלת למעשי המבקשת ועל יסוד נסיבות האירוע, קבע בית המשפט לתעבורה, כי מתחם הענישה נע בין 10 ל-18 חודשי מאסר בפועל, וזאת בנוסף לקנס באלפי שקלים, ופסילת רשיון נהיגה ל-10 שנים ומעלה. בהמשך, נתן בית המשפט לתעבורה את דעתו לתסקיר שירות מבחן, אשר המליץ להשית על המבקשת עונש מאסר לריצוי בדרך של עבודות שירות. חרף זאת, הדגיש בית המשפט לתעבורה, כי "המלצת שירות המבחן אינה עולה בקנה אחד עם מדיניות הענישה המחייבת שקבע בית המשפט העליון, בייחוד בעבירה זו". בבואו לקבוע את עונשה של המבקשת בתוך המתחם, הטעים בית המשפט לתעבורה, כי אין מדובר במקרה המצדיק סטייה ממדיניות הענישה המקובלת. בית המשפט לתעבורה קבע, בהקשר זה, כי "נסיבות התאונה מלמדות על רמת רשלנות גבוהה מאוד מצד [המבקשת] אשר נהגה ברכבה בכביש תקין, תנאי מזג אוויר טובים ואור יום כאשר שדה הראייה [בפניה] היה פתוח ורכבה היה תקין, אולם [המבקשת] נהגה ברכבה לאחר שהיתה ערה למעלה מ-20 שעות, ובעקבות כך היא לא היתה עירנית למתרחש בדרך". ועוד ציין בית המשפט לתעבורה, כי נהיגה רשלנית ומסוכנת בכבישים, הפכה לא מכבר ל"מכת מדינה", וקם הצורך להרתיע רבים מפני ביצוען של עבירות תעבורה מעין אלו. לאחר זאת, דן בית המשפט לתעבורה את המבקשת ל-15 חודשי מאסר לריצוי בפועל. נוסף על כך, פסל בית המשפט לתעבורה את רשיון הנהיגה של המבקשת לתקופה של 13 שנים; השית עליה 12 חודשי מאסר על תנאי, לבל תעבור בתוך 3 שנים, את העבירה שבה הורשעה, ו/או עבירה של נהיגה בזמן פסילה; וקנס אותה בסך 10,000 ₪, או 90 ימי מאסר תמורתם.

5. המבקשת לא השלימה עם תוצאה זו, וערערה עליה לבית המשפט המחוזי מרכז-לוד. מלכתחילה, ערערה המבקשת על הכרעת דינו של בית המשפט לתעבורה, נוסף על ערעורה לעניין חומרת העונש. ואולם, לאחר שמיעת הערות בית המשפט המחוזי בדיון שנערך לפניו, חזרה בה המבקשת, באמצעות בא-כוחה, מערעורה על הכרעת הדין. בא-כוחה של המבקשת מיקד, אפוא, את הערעור בחומרת העונש, תוך שהוא מציין, כי "בכל מקרה חלק מטענותי [באשר להכרעת הדין] יפות גם לעניין העונש" (התוספת שלי - א.ש.). בהתייחס לטענות אלו, קבע בית המשפט המחוזי, כי אין בהן כדי להוביל למסקנה, כי נהיגתה של המבקשת אופיינה "ברשלנות ברף הנמוך". אדרבא, לשיטתו של בית המשפט המחוזי, נהיגתה של המבקשת היתה "נהיגה רשלנית חמורה, וזאת כעולה ממכלול הנתונים". בנסיבות אלה, אישר בית המשפט המחוזי את מתחם הענישה שקבע בית המשפט לתעבורה. ועוד קבע בית המשפט המחוזי, כי לא ניתן, בשים לב למכלול הנסיבות, להשית על המבקשת מאסר לריצוי בדרך של עבודות שירות. בית המשפט המחוזי הטעים, בהקשר לכך, כי "כפי שעולה מפסקי הדין השונים שהובאו על-ידי בא-כוח [המבקשת], מקום בו השית בית המשפט עונש מאסר לריצוי בעבודות שירות, הרי שהדבר נעשה אך ורק בשל נסיבות אישיות חריגות במיוחד, או שהמדובר היה ברמת רשלנות שאינה דומה לזו שיש לייחס למקרה שלפנינו". יחד עם זאת, סבר בית המשפט המחוזי, כי ראוי להביא בחשבון מספר שיקולים אשר יש בהם כדי להצדיק הקלה מסויימת בעונשה של המבקשת. בין היתר, ציין בית המשפט המחוזי לזכותה של המבקשת, את חזרתה מן הערעור על הרשעתה בדיון, אשר "יש בה במידה מסויימת משום הודאה בעבירה וקבלת אחריות באופן המצדיק הקלה בעונש". ועוד התחשב בית המשפט המחוזי לקולת עונשה של המבקשת, בנסיבותיה האישיות, ובכלל זאת, "בנתון חדש שלא עמד בפני [בית המשפט לתעבורה] בעת שגזר את דינה". המדובר ב"טיפול הפוריות שעוברת [המבקשת] מזה מספר שנים", אשר צלחו לאחרונה, "וכי היא מצויה כיום בהריון בסיכון גבוה". עם זאת, הובהר, כי אין בשיקול זה כדי להצדיק סטייה ממתחם הענישה שנקבע, והסתפקות בעונש מאסר לריצוי בדרך של עבודות שירות. לאור האמור, החליט בית המשפט המחוזי להקל בעונש המאסר שנגזר על המבקשת, ולהעמידו על 10 חודשי מאסר לריצוי בפועל (במקום 15 חודשים). יתר רכיבי גזר הדין נותרו בעינם.

הבקשה לרשות ערעור

6. ביום 29.5.2015, הגישה המבקשת את הבקשה המונחת לפניו, במסגרתה היא טוענת, כי נסיבותיה החריגות ובכללן היותה מצויה ב"הריון בסיכון", מצדיקות המרת מאסרה לעבודות שירות, או לחילופין קיצור תקופת המאסר. נטען, בהקשר לכך, כי "אין המדובר בבקשה שגרתית, אלא בבקשה חריגה אשר חוצה את השיקולים הסטנדרטיים לעניין שיקול הדעת של בית המשפט". המבקשת נסמכת בגדרי טענתה זו, על ההלכה שנקבעה ברע"פ 4732/02 סורפין נ' מדינת ישראל (25.11.2002) (להלן: עניין סורפין), והיא מוסיפה וטוענת, כי ההיקש בין עניינה לעניין סורפין, הוא בבחינת קל וחומר. לשיטתה של המבקשת, "מדובר במצב בעייתי מאוד של אישה כבת 36 אשר במשך מספר שנים קשות וארוכות עברה טיפולי הפריה חוץ-גופית [...] ובטיפול האחרון, למרבה האושר, נקלטו העוברים והיא נושאת ברחמה תאומים" (ההדגשות במקור - א.ש.), ולכן הריונה צפוי להיות "רב סיכונים". שהייתה בבית הסוהר, כך לטענתה של המבקשת, יוצר, מטבע הדברים, "סיכון של ממש לעוברים". ועוד טוענת המבקשת, כי מאסרה עלול לגרום ל"אסון נוסף" על משפחתה, באשר ריצוי עונש מאסר עלול לפגוע בחייה המשותפים לצד בעלה, לו היא נשואה בנישואים אזרחיים, והוא שווה בישראל באשרת שהייה זמנית. לבסוף נטען, כי שהייתה במתקן הכליאה בו צפויה המבקשת לרצות את עונשה, קרי כלא נווה תרצה, עלולה לגרום לה "נזק בלתי הפיך", בהיותו של מתקן זה "מתחם כליאה קשה במיוחד".

7. יצוין, כי המבקשת התייצבה לתחילת ריצוי עונש המאסר בפועל שהושת עליה, ביום 31.5.2015. בהבהרה שנשלחה אליי באותו יום על-ידי בא-כוחה של המבקשת, נאמר כי נוכח הסיכונים הכרוכים בהריונה, אשר ילכו ויתגברו ככל שיתקדם ההריון, מעדיפה המבקשת להתחיל בריצוי עונשה בהקדם. לפיכך, המבקשת לא הגישה בקשה לעיכוב ביצוע עונש המאסר, בד בבד עם הבקשה לרשות ערעור.

דיון והכרעה

8. הלכה מושרשת היא, כי בקשת רשות ערעור ב"גלגול שלישי" תתקבל במשורה, ובמקרים חריגים בלבד, בהם מתעוררת שאלה משפטית רחבת היקף וכבדת משקל, בעלת השלכות ציבוריות החורגות מעניינם הקונקרטי של הצדדים לבקשה, או בנסיבות המעוררות חשש מפני עיוות דין או אי-צדק חמור שנגרם למבקש (רע"פ 3463/15 קוטוב נ' מדינת ישראל (21.5.2015); רע"פ 2472/15 שוורצמן נ' מדינת ישראל (21.5.2015); רע"פ 5166/14 קרופצקי נ' מדינת ישראל (5.5.2015)). לאחר שבחנתי בכובד ראש את הבקשה שלפניי ואת צרופותיה, נחה דעתי כי הבקשה אינה נמנית על אותם מקרים חריגים המצדיקים מתן רשות ערעור. מטעם זה, כשלעצמו, דין הבקשה להידחות.

ועוד אזכיר, כי על דרך הכלל, אין בטענות בנוגע לחומרת העונש, כדי להצדיק מתן רשות ערעור, אלא אם מדובר במקרים חריגים, בהם ניכרת סטייה קיצונית ממדיניות הענישה המקובלת והראויה בעבירות דומות (רע"פ 2945/15 אבו חנין נ' מדינת ישראל (3.5.2015); רע"פ 1625/15 פלונית נ' פלונית (19.4.2015); רע"פ 2450/15 אזרזר נ' מדינת ישראל (15.4.2015)). אציין כבר עתה, כי לא מצאתי בעונש שנגזר על המבקשת במקרה דנן משום סטייה ממדיניות הענישה הראויה למעשיה של המבקשת, ובוודאי שאין מדובר בסטייה קיצונית ממדיניות זו.

9. למעלה מן הצורך, אדון בקצרה במקצת מטענותיה של המבקשת. המבקשת טוענת, כי עניינה החריג מצדיק הפחתה משמעותית של עונש המאסר שהושת עליה, וזאת בשל היותה בהריון בסיכון גבוה. אין בידי לקבל את טענה זו של המבקשת. אינני מתעלם מן הקושי המתעורר בנסיבות המקרה דנן, ואולם סבורני כי התוצאה שהתקבלה, בסופו של יום, מאזנת כהלכה בין כלל השיקולים העומדים על הפרק. תחילה, ראוי להזכיר את האמור ברע"פ 548/05 לזיו נ' מדינת ישראל (19.1.2006):

"כל עוד בעינה המדיניות הקיימת באשר לעבירות גרימת מוות ברשלנות בתאונות דרכים (ותאונות אחרות), דינם של המורשעים בעבירות אלה- מן הסתם- הם אנשים מן הישוב, מה שקרוי נורמטיביים, אלא שנמצא לבתי משפט לנסות להרתיע את הנוהגים בכביש מעבירות על-ידי המודעות כי אם יתרשלו ויפגעו בזולת, דינם מאסר. נוכח ההפקרות המרובה בכבישים, קיפודם של חיי אדם, השבר הנורא שאין לו מרפא ואיחוי הפוקד את משפחות הקורבנות, ותחושת האין אונים החברתית אל מול המס שגובות תאונות הדרכים מחברה שאינה חסרה קורבנות בטרור ובקרר, מבקשים גם בתי המשפט לתרום תרומה צנועה בדמות גזרי הדין המחמירים" (ראו גם: ע"פ 783/07 עתאבה נ' מדינת ישראל (23.9.2007); רע"פ 8992/14 רפאל נ' מדינת ישראל (20.1.2015)).

לאור ההכבדה הגלומה בהטלת עונשי מאסר על אותם "אנשים מן הישוב", אשר גרמו למוות ברשלנות, נדרשה הפסיקה וקבעה שלושה כללים מנחים לסוגיית הענישה בעבירות מעין אלו, בהן מדובר בתאונות דרכים קטלניות, תוך נהיגה רשלנית:

"האחד, ראוי לגזור על נאשם עונש מאסר בפועל ופסילה מלנהוג לתקופה הולמת, הן בשל עקרון קדושת החיים והן משיקולי הרתעה. השני, בדרך-כלל הנסיבות האישיות של הנאשם בעבירה זו אינן בעלות משקל כבעבירות אחרות המלוות בכוונה פלילית, הן בשל אופייה המיוחד של העבירה הנדונה והן בשל ביצועה השכיח גם על-ידי אנשים נורמטיביים. השלישי, אמת המידה הקובעת בעבירה זו היא דרגת הרשלנות" (ע"פ 6755/09 אלמוג נ' מדינת ישראל (16.11.2009); ראו גם: רע"פ 2996/13 נייאזוב נ' מדינת ישראל (13.8.2014); ע"פ 4300/09 בן רובי נ' מדינת ישראל (20.5.2009)).

10. ובחזרה לעניינו. אין חולק, כיום, כי דרגת הרשלנות של המבקשת היא גבוהה. המבקשת נהגה בתנאי מזג אוויר טובים, כשלפניה שדה ראייה פתוח. עצם הפגיעה במנוח, הפגיעה את המבקשת, ובכך יש כדי להעיד כי היא לא היתה מרוכזת בנהיגה. הדבר נעוץ, ככל הנראה, בעובדה שהמבקשת נהגה לאחר שעבדה במהלך כל הלילה, ובחלוף כ-20 שעות ללא שינה. בנסיבות אלה, נראה כי מידת רשלנותה של המבקשת חייבה הטלת עונש מאסר לריצוי בפועל, ובדין קבעו הערכאות הקודמות כי לא ניתן להסתפק במאסר לריצוי בדרך של עבודות שירות.

11. בהתייחס לנסיבותיה האישיות של המבקשת, ראוי להזכיר את פסיקתו של בית משפט זה ברע"פ 8756/11 מזרחי נ' מדינת ישראל (5.2.2012), שם נדונה בפני הרכב תלתא (המשנה לנשיאה א' ריבלין; השופט (כתוארו אז) א' רובינשטיין; והשופט ס' ג'ובראן), בקשה לרשות ערעור של הגב' הילה מזרחי (להלן: מזרחי), אשר הורשעה בעבירה של גרימת מוות בנהיגה רשלנית. מזרחי, כך נקבע, "נהגה ברכב פרטי ופגעה ברוכב אופניים, שנפטר למרבה הצער בהמשך בעקבות הפגיעה" (שם, בפסקה א). בית משפט זה דן בשאלה, האם ניתן להסתפק בעונש מאסר לריצוי בדרך של עבודות שירות, או שמא יש להותיר את עונשה של מזרחי מאחורי סורג ובריח, וזאת חרף היותה בהריון בחודש הרביעי, ואם לילדים קטינים. לאחר בחינת כלל השיקולים הוחלט להפחית, אמנם, את תקופת מאסרה בפועל של מזרחי ל-8 חודשי מאסר (במקום 12 חודשי מאסר שנגזרו עליה בבית משפט השלום לתעבורה בפתח תקווה), אך נקבע, כי:

"לא ראינו מקום לסטות ממדיניות הענישה הנוהגת בנושאי גרימת מוות ברשלנות, שדינה ככלל מאסר מאחורי סורג ובריח במסגרת המאבק בתאונות, ואשר חריגה מעטים ומקרה זה אינו ביניהם על פי נסיבותיו. חיי אדם קופדו".

12. ועוד מוצא אני להבהיר, כי לא הוגשה, במסגרת בקשה זו, כל אסמכתא לטענת המבקשת, לפיה קיים סיכון לחיי העוברים, מעצם שהותה של המבקשת בכלא נווה תרצה. אוסיף עוד, כי חזקה על שלטונות הכלא כי יעניקו למבקשת את תשומת הלב המתחייבת מהיותה בהריון בסיכון גבוה, ויטפלו כראוי בכל בעיה שתתעורר.

13. על יסוד נימוקים אלו, הבקשה לרשות ערעור נדחית בזאת.

ניתנה היום, כ"א בסיון התשע"ה (8.6.2015).